

PREZES
REGIONALNEJ IZBY OBRACHUNKOWEJ
W KATOWICACH

Katowice, 17 stycznia 2017 r.

Znak: WK-610/36/4/16/17

Pan
Andrzej Wawrzynek
Wójt Gminy
Pietrowice Wielkie

Wystąpienie pokontrolne

Inspektorzy Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach przeprowadzili w dniach od 19 września do 26 października 2016 r. kontrolę kompleksową gospodarki finansowej Gminy Pietrowice Wielkie za okres od 1 stycznia 2012 r. do 26 października 2016 r.

Ustalenia kontroli zawarte zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 18 listopada 2016 r., którego jeden egzemplarz pozostawiono w kontrolowanej jednostce.

Poniżej przedstawiam poszczególne nieprawidłowości, wskazując wnioski zmierzające do ich usunięcia i usprawnienia badanej działalności oraz osoby odpowiedzialne za nieprawidłowe wykonywanie czynności służbowych, stosownie do art. 9 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 561).

W zakresie zamówień publicznych:

– *W zakresie przygotowania i przeprowadzenia w 2016 r. postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego p.n. „Przewóz uczniów do placówek oświatowych oraz na basen w roku szkolnym 2016/2017 i 2017/2018” stwierdzono, że:*

- *w specyfikacji istotnych warunków zamówienia dokonano opisu sposobu oceny spełniania warunku w zakresie posiadania uprawnień do wykonywania określonej działalności lub czynności, jeżeli przepisy prawa nakładają obowiązek ich posiadania, w sposób nieproporcjonalny do przedmiotu zamówienia. Powyższym naruszono art. 22 ust. 4 (uchylony z dniem 28 lipca 2016 r.) ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 907 z późn. zm.), zgodnie z którym opis sposobu dokonania oceny spełniania warunków udziału w postępowaniu powinien być związany z przedmiotem zamówienia oraz proporcjonalny do przedmiotu zamówienia. W ramach powyższego warunku zamawiający zażądał aby wykonawcy wykazali, że „posiadają aktualną licencją na wykonania krajowego transportu drogowego na trasach wymienionych w SIWZ”. Zgodnie z art. 4 pkt 17 ustawy z dnia 6 września 2001 r.*

o transporcie drogowym (Dz. U. z 2013 r., poz. 1414 z późn. zm.), licencją jest decyzja administracyjna wydana przez Głównego Inspektora Transportu Drogowego lub określony w ustawie organ samorządu terytorialnego, uprawniająca do podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej w zakresie transportu drogowego. Licencja powyższa uprawnia do wykonywania krajowego transportu osób określonym środkiem transportu na określonym obszarze. Licencja nie wskazuje konkretnych tras, po których ma poruszać się środek transportu, a którego to wskazania tras zażądał zamawiający. Dokumentem, który określa trasę, po której porusza się środek transportu, jest zezwolenie na wykonywanie regularnych przewozów osób w krajowym transporcie drogowym, o którym mowa w art. 18 ust. 1 oraz art. 20 ust. 1 ww. ustawy o transporcie drogowym.

- w specyfikacji istotnych warunków zamówienia dokonano opisu sposobu oceny spełniania warunku w zakresie wiedzy i doświadczenia w sposób nieproporcjonalny do przedmiotu zamówienia. Powyższym naruszono art. 22 ust. 4 (uchylony z dniem 28 lipca 2016 r.) ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 907 z późn. zm.), zgodnie z którym opis sposobu dokonania oceny spełniania warunków udziału w postępowaniu powinien być związany z przedmiotem zamówienia oraz proporcjonalny do przedmiotu zamówienia. W ramach powyższego warunku zamawiający zażądał aby wykonawcy wykazali wykonanie w okresie ostatnich trzech lat przed upływem terminu składania ofert 2 zadań „z zakresu usługi polegającej na regularnym przewozie osób do placówek szkolnych”. Tak sformułowany opis warunku udziału w postępowaniu bezpodstawnie uniemożliwiał przystąpienie do postępowania o zamówienie podmiotów, które posiadały doświadczenie w regularnym przewozie osób do innych miejsc docelowych niż placówki oświatowe, zawężając krąg potencjalnych uczestników postępowania o zamówienie wyłącznie do tych, którzy posiadali doświadczenie w przewozie osób do szkół/przedszkoli.
- W zakresie postępowania o zamówienie publiczne przeprowadzone w 2014 r. w trybie przetargu nieograniczonego na realizację zadania p.n. „Odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych na terenie Gminy Pietrowice Wielkie” stwierdzono, że:

- w specyfikacji istotnych warunków zamówienia dokonano opisu sposobu oceny spełniania warunku w zakresie posiadania uprawnień do wykonywania określonej działalności lub czynności, jeżeli przepisy prawa nakładają obowiązek ich posiadania, w sposób nieproporcjonalny do przedmiotu zamówienia. Powyższym naruszono art. 22 ust. 4 (uchylony z dniem 28 lipca 2016 r.) ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 907 z późn. zm.), zgodnie z którym opis sposobu dokonania oceny spełniania warunków udziału w postępowaniu powinien być związany z przedmiotem zamówienia oraz proporcjonalny do przedmiotu zamówienia. Zamawiający w opisie warunków udziału w postępowaniu dotyczących posiadania uprawnień do wykonywania określonej działalności lub czynności wskazał, iż o zamówienie mogą ubiegać się wykonawcy, którzy m.in. posiadają zezwolenie na zbieranie i transport odpadów wydane przez właściwe organy. Zgodnie z art. 28 ust. 3 pkt. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243 z późn. zm.) a następnie art. 41 ust. 3 pkt. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r. poz. 21 z późn. zm.), właściwym miejscowo organem do wydania zezwolenia na zbieranie odpadów jest starosta właściwy ze względu na miejsce zbierania odpadów. Mając na uwadze, że miejscem realizacji

zamówienia był teren Gminy Pietrowice Wielkie, organem właściwym do wydania ww. zezwolenia był Starosta Raciborski.

Wymaganie zezwoleń ograniczonych do danego terytorium na zbieranie odpadów na dzień składania ofert od podmiotu, który nie prowadzi działalności na danym terenie siedziby zamawiającego, a ma jedynie taki zamiar, stawia w uprzywilejowanej sytuacji podmioty działające już na danym terenie, co stanowiło zaprzeczenie zasady proporcjonalności, obowiązującej przy opisie sposobu dokonania oceny spełniania warunków udziału w postępowaniu.

Czas konieczny do uzyskania zezwolenia, będącego decyzją administracyjną, wynosi zgodnie z art. 35 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r. poz. 267 z późn. zm.) łącznie 60 dni (2x30 dni), ponieważ do wniosku o wydanie zezwolenia należy załączyć uprzednio uzyskaną decyzję o warunkach środowiskowych. Czas ten nie został zapewniony w przedmiotowych postępowaniach, biorąc pod uwagę datę ogłoszenia o zamówieniu oraz termin składania ofert. Czas ten w przypadku ww. przetargu wynosił 9 dni.

- w specyfikacji istotnych warunków zamówienia dokonano opisu sposobu oceny spełniania warunku w zakresie dysponowania odpowiednim potencjałem technicznym w sposób nieproporcjonalny do przedmiotu zamówienia. Powyższym naruszono art. 22 ust. 4 (uchylony z dniem 28 lipca 2016 r.) ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 907 z późn. zm.), zgodnie z którym opis sposobu dokonania oceny spełniania warunków udziału w postępowaniu powinien być związany z przedmiotem zamówienia oraz proporcjonalny do przedmiotu zamówienia.

Zamawiający w opisie warunków udziału w postępowaniu, dotyczących dysponowania odpowiednim potencjałem technicznym wskazał, iż o zamówienie mogą ubiegać się wykonawcy, którzy posiadają, na dzień otwarcia ofert, odpowiednią do przedmiotu zamówienia bazę magazynowo – transportową, usytuowaną i wyposażoną zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 11 stycznia 2013 r. w sprawie szczególnych wymagań w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości (Dz. U. z 2013 r., poz. 122). W § 2 ww. rozporządzenia postanowiono, że podmiot odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości jest obowiązany posiadać bazę magazynowo - transportową usytuowaną w gminie, z której terenu odbiera te odpady, lub w odległości nie większej niż 60 km od granicy tej gminy. Baza ta winna znajdować się na terenie, do którego ww. podmiot posiada tytuł prawny. Warunek określony w taki sposób ograniczał uczestnictwo w postępowaniu przetargowym podmiotom, nieposiadającym na etapie przeprowadzanego postępowania (a więc w sytuacji, kiedy wynik postępowania jest nieznany) bazy magazynowo – transportowej w odległości nie większej niż 60 km od granicy tej gminy, która winna znajdować się na terenie, do którego ww. podmiot posiada tytuł prawny, co stanowiło zaprzeczenie zasady proporcjonalności, obowiązującej przy opisie sposobu dokonania oceny spełniania warunków udziału w postępowaniu.

- w specyfikacji istotnych warunków zamówienia dokonano nieprawidłowego opisu dokumentu, za pomocą którego zamawiający zamierzał zweryfikować spełnienie warunku udziału w postępowaniu w zakresie sytuacji finansowej i ekonomicznej, czym naruszono art. 25 ust. 1. ww. ustawy Prawo zamówień publicznych, w brzmieniu obowiązującym na moment wszczęcia postępowania o zamówienie, zgodnie z którym w postępowaniu o udzielenie zamówienia zamawiający może żądać od wykonawców wyłącznie oświadczeń lub dokumentów niezbędnych do przeprowadzenia postępowania.

Na potwierdzenie spełnienia ww. warunku zamawiający zażądał przedstawienia przez wykonawców wykazu oświadczeń i dokumentów, jakie mają dostarczyć wykonawcy w celu potwierdzenia spełniania warunków udziału w postępowaniu, żądano informacji banku lub spółdzielczej kasy oszczędnościowo – kredytowej, w którym wykonawca posiada rachunek bieżący potwierdzającej wysokość posiadanych środków finansowych lub zdolność kredytową na kwotę nie niższą niż 200.000,00 zł. Ograniczenie możliwości potwierdzania posiadanych środków finansowych lub zdolności kredytowej wyłącznie do banku, w którym wykonawca posiada rachunek bieżący, było niezgodne z § 1 ust. 1 pkt 10 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2013 r. w sprawie rodzajów dokumentów, jakich może żądać zamawiający od wykonawcy, oraz form, w jakich te dokumenty mogą być składane (Dz. U. z 2013 r., poz. 231).

Przygotowanie treści specyfikacji istotnych warunków zamówienia należało do zadań Kierownika Referatu Inwestycji, Gospodarki Komunalnej i Rolnictwa oraz Inspektora ww. Referatu. Specyfikację istotnych warunków zamówienia zatwierdził p. Andrzej Wawrzynek – Wójt Gminy Pietrowice Wielkie.

Wniosek Nr 1

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Referatu Inwestycji, Gospodarki Komunalnej i Rolnictwa Urzędu Gminy Pietrowice Wielkie w zakresie przygotowywania postępowań o zamówienie publiczne, w szczególności w zakresie opisu warunków udziału w postępowaniu oraz dokumentów i oświadczeń jakie składają wykonawcy na potwierdzenie spełnienia ww. warunków, stosownie do art. 22 ust. 1a, art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 2164 z późn. zm.) oraz postanowień rozporządzenia Ministra Rozwoju z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie rodzajów dokumentów, jakich może żądać zamawiający od wykonawców w postępowaniu o udzielenie zamówienia (Dz.U. z 2016 r. poz. 1126), mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1870 z późn. zm.).

W zakresie dochodów budżetowych:

- Zaniechano, do dnia zakończenia kontroli, przeprowadzenia postępowania administracyjnego w celu ustalenia czy zachodzą przesłanki do naliczenia kary pieniężnej wobec wykonawcy świadczącego na terenie Gminy Pietrowice Wielkie usługi w zakresie odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych, na podstawie umów:
 - Nr IGR/02.2013 z dnia 12 czerwca 2013 r.,
 - Nr 8/IGR/2014 z dnia 20 listopada 2014 r.,za pierwszy stwierdzony przypadek przekazania zmieszanych odpadów komunalnych do składowania do innej niż regionalna instalacja do przetwarzania odpadów komunalnych, mając na uwadze art. 9x ust. 1 pkt 3 w związku z art. 9zb ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2013 r., poz. 1399 z późn. zm.). W świetle przywołanej podstawy prawnej, przedsiębiorca odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, który nie przekazuje odebranych od właścicieli nieruchomości zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania do regionalnej*

instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych - podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 zł do 2.000 zł za pierwszy ujawniony przypadek.

Ze sprawozdań wykonawcy odbierającego odpady komunalne od właścicieli nieruchomości zamieszkałych w Gminie Pietrowice Wielkie za: III i IV kw. 2013 r., I, II, III i IV kwartał 2014 r., I i II półrocze 2015 r. wynika, iż niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne o kodzie odpadu 20 03 01 zostały przekazane podmiotowi posiadającym status instalacji zastępczej – kompostowni odpadów komunalnych zmieszanych dla regionu III, w skład którego wchodzi m.in. gmina Pietrowice Wielkie.

Jak wynika z uchwały Nr IV/50/6/2014 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 5 maja 2014 r. w sprawie zmiany uchwały Nr IV/25/2/2012 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 24 sierpnia 2012 roku w sprawie wykonania Planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego 2014, zmienionej uchwałą Nr IV/32/9/2013 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 25 marca 2013 roku, w okresie: lipiec 2013 r. – grudzień 2015 r. instalacja, do której wykonawca przekazywał niesegregowane odpady komunalne, posiadała jedynie status instalacji zastępczej.

Mając na uwadze powyższe, wskutek zaniechania podjęcia działań w celu zweryfikowania podstaw do naliczenia kary pieniężnej za pierwszy stwierdzony przypadek przekazania zmieszanych odpadów komunalnych, Gmina Pietrowice Wielkie nie mogła formalnie podjąć działań zmierzających do złożenia wniosku o wykreślenie wykonawcy usługi z rejestru przedsiębiorców, stosownie do art. 9j ust. 2 pkt 4 ww. ustawy.

Zgodnie z powyższym przepisem, wykreślenie z rejestru następuje także w przypadku gdy stwierdzono, że przedsiębiorca po raz drugi przekazuje zmieszane odpady komunalne, odpady zielone lub pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania do instalacji innych niż regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych.

Kontrola ww. sprawozdań należała do Inspektora Referatu Inwestycji, Gospodarki Komunalnej i Rolnictwa Urzędu Gminy Pietrowice Wielkie.

Osobą zobowiązaną do naliczenia kary pieniężnej był p. Andrzej Wawrzynek – Wójt Gminy Pietrowice Wielkie, w myśl art. 9zb ust. 1 ww. ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

W toku kontroli, tj. w dniu 24 października 2016 r. p. Andrzej Wawrzynek – Wójt Gminy Pietrowice Wielkie wydał postanowienie o wszczęciu postępowanie w sprawie wymierzenia kary pieniężnej za nieprzekazanie przez podmiot odbierający z terenu Gminy Pietrowice Wielkie od właścicieli nieruchomości zmieszanych odpadów komunalnych do Regionalnej Instalacji do Przetwarzania Odpadów Komunalnych.

Wniosek nr 2

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Referatu Inwestycji, Gospodarki Komunalnej i Rolnictwa Urzędu Gminy Pietrowice Wielkie w zakresie bieżącej analizy sprawozdań składanych przez podmiot odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości zamieszkałych na terenie Gminy Pietrowice Wielkie, w celu ustalenia, czy nie zachodzą podstawy do wymierzenia kary, o której mowa w art. 9x ust. 1 pkt 3 w związku z art. 9zb ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2016 r. poz. 250), mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1870).

- Od 2012 r. do dnia kontroli zaniechano przeprowadzenia czynności sprawdzających, mających na celu ustalenie stanu faktycznego w zakresie niezbędnym do stwierdzenia zgodności wykazanych przez podatnika danych o posiadanych nieruchomościach celem prawidłowego opodatkowania podatkiem od nieruchomości i podatkiem rolnym. Było to niezgodne z art. 272 pkt 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2012 r., poz. 749 z późn. zm. a następnie Dz. U. z 2015 r., poz. 613 z późn. zm.). Stosownie do ww. przepisu, organy podatkowe pierwszej instancji dokonują czynności sprawdzających, mających na celu ustalenie stanu faktycznego w zakresie niezbędnym do stwierdzenia zgodności z przedstawionymi dokumentami. Ponadto, zgodnie z art. 274a § 2 ww. ustawy, w razie wątpliwości co do poprawności złożonej deklaracji organ podatkowy może wezwać do udzielenia, w wyznaczonym terminie, niezbędnych wyjaśnień lub uzupełnienia deklaracji, wskazując przyczyny podania w wątpliwość rzetelności danych w niej zawartych.

Organ podatkowy nie podjął również działań celem przeprowadzenia u podatnika kontroli podatkowej, do czego był uprawniony na mocy art. 281 § 1 ww. ustawy celem sprawdzenia, czy podatnik wywiązuje się z obowiązków wynikających z przepisów prawa podatkowego.

Powyższe dotyczyło podatnika podatku od nieruchomości i podatku rolnego o nr karty kontowej 11 (osoba prawna). Ustalono, że:

- podatnik w składanych na lata 2012 - 2016 deklaracjach na podatek od nieruchomości nie wykazywał do opodatkowania budowli. Na podstawie danych/zdjęć dostępnych na stronach serwisów informacji przestrzennych (np. Geoportal 2), a także na stronie internetowej podatnika (zdjęcia) stwierdzono, że na gruntach będących w posiadaniu podatnika występują pokryte nawierzchnią bitumiczną czy też wyłożone kostką brukową parkingi, budynki/wiaty produkcyjne i magazynowe.

Powyższe zostało potwierdzone w wyniku przeprowadzonej w dniu 26 października 2016 r. przez inspektorów Regionalnej Izby Obrachunkowej w obecności pracownika Urzędu Gminy, wizji lokalnej na dwóch działkach: Nr 283 i 284 (wcześniej nr 150/6, 151/1, 151/2) na których stwierdzono występowanie wiat magazynowych oraz składu wyprodukowanych materiałów a także budynku portierni. Teren był ogrodzony, w większości obszaru pokryty kostką brukową.

W myśl art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 95, poz. 613, Dz. U. z 2014 r. poz. 849 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2016 r. poz. 716), opodatkowaniem podatkiem od nieruchomości podlegają m.in. budowle lub ich części związane z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Natomiast zgodnie z art. 1a ust. 1 pkt 3 ww. ustawy, w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2015 r., budowle związane z prowadzeniem działalności gospodarczej to budowle będące w posiadaniu przedsiębiorcy lub innego podmiotu prowadzącego działalność gospodarczą, chyba że przedmiot opodatkowania nie jest i nie może być wykorzystywany do prowadzenia tej działalności ze względów technicznych.

Zgodnie ze zmianą przywołanego wyżej art. 1a ust. 1 pkt 3, obowiązującą od dnia 1 stycznia 2016 r., budowle związane z prowadzeniem działalności gospodarczej to budowle będące w posiadaniu przedsiębiorcy lub innego podmiotu prowadzącego działalność gospodarczą, z zastrzeżeniem ust. 2a, w myśl którego do budowli związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej nie zalicza się budowli lub ich części, w odniesieniu do których została wydana decyzja ostateczna organu nadzoru budowlanego, o której mowa w art. 67 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2013 r. poz. 1409 z późn. zm.) lub decyzja ostateczna organu nadzoru

górniczego, na podstawie której trwale wyłączono budynek, budowlę lub ich części z użytkowania.

Stosownie do art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623 z późn. zm., Dz. U. z 2013 r. poz. 1409 z późn. zm., a następnie Dz. U. z 2016 r. poz. 290), przez budowlę należy rozumieć każdy obiekt budowlany niebędący budynkiem lub obiektem małej architektury.

- *podatnik w deklaracjach na podatek od nieruchomości na lata 2012 - 2014 wykazywał drogi jako zwolnione z opodatkowania. W skorygowanej deklaracji na podatek od nieruchomości na rok 2015 (złożonej w dniu 30 kwietnia 2015 r.), jak również w deklaracji na rok 2016, podatnik nie wykazywał już żadnych danych w zakresie dróg.*

Zgodnie z art. 2 ust. 3 pkt 4 ww. ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, nie podlegają opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości grunty zajęte pod pasy drogowe dróg publicznych w rozumieniu przepisów o drogach publicznych oraz zlokalizowane w nich budowle - z wyjątkiem związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej innej niż eksploatacja autostrad płatnych.

Podatnik w okresie objętym kontrolą korzystał ze zwolnienia z podatku od nieruchomości, na podstawie uchwały Nr XVII/182/2008 Rady Gminy Pietrowice Wielkie z dnia 8 września 2008 r. w sprawie zwolnień od podatku od nieruchomości w ramach pomocy de minimis (zmienianej uchwałami Rady Gminy Pietrowice Wielkie Nr: XXXVI/374/2010 z dnia 1 lipca 2010 r., Nr XXX/251/2013 z dnia 19 grudnia 2013 r.). Zgodnie z jej treścią budowle nie zaliczały się do przedmiotów opodatkowania, które mogły być zwolnione z podatku od nieruchomości.

Z kolei dopiero w 2016 r. Rada Gminy w Piotrowicach Wielkich zwolniła z podatku od nieruchomości grunty zapisane w ewidencji gruntów i budynków jako drogi oznaczone symbolem „dr”, użytkowane jako drogi publiczne, nie będące własnością jednostek samorządu terytorialnego lub Skarbu Państwa. Zwolnienie to zostało wprowadzone uchwałą Nr XV/150/2016 r. z dnia 30 marca 2016 r. w sprawie zwolnienia od podatku od nieruchomości na 2016 r.

Organ podatkowy nie wyjaśnił przyczyn zmiany przedmiotu opodatkowania ani podstawy zastosowanego przez podatnika zwolnienia.

W myśl art. 21 § 3 w brzmieniu obowiązującym do 31 grudnia 2015 r. Ordynacji podatkowej, jeżeli w postępowaniu podatkowym organ podatkowy stwierdzi, że podatnik, mimo ciężącego na nim obowiązku, nie zapłacił w całości lub w części podatku, nie złożył deklaracji albo że wysokość zobowiązania podatkowego jest inna niż wykazana w deklaracji (albo powstałego zobowiązania nie wykazano – przesłanka obowiązująca od 1 stycznia 2016 r.), organ podatkowy wydaje decyzję, w której określa wysokość zobowiązania podatkowego.

- *w deklaracjach na podatek rolny na lata 2012 - 2016 podatnik wykazał grunty orne oraz grunty rolne zabudowane (od 2013 r.) jako zwolnione. Ustalono, że zwolnienia te wynikały z wydanych przez organ podatkowy na wniosek podatnika decyzji na podstawie art. 12 ust. 1 pkt 4 lit. a ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2006 r. Nr 136, poz. 969 z późn. zm., Dz. U. z 2013 r. poz. 1381 z późn. zm.), tj. w związku z przeznaczeniem gruntów na utworzenie nowego gospodarstwa rolnego lub powiększenie już istniejącego do powierzchni nieprzekraczającej 100 ha, nabytych w drodze sprzedaży.*

Na podstawie 7 decyzji podatnik w okresie pierwszych pięciu lat zwolniony był całkowicie z podatku rolnego, następnie na okres roku została udzielona mu ulga w wysokości 75% oraz na kolejny rok - ulga w wysokości 50%.

Decyzje nr Fn-P-D.3121.86.2012 dnia 27 grudnia 2012 r. i nr Fn-P-D.3121.128.2013 z dnia 10 września 2013 r. dotyczyły w szczególności działek: nr 35/1 i 35/4, nr 150/6 (po zmianie nr 283), nr: 151/1 i 151/2 (po zmianie nr 284) oraz nr: 25/14 i 25/18.

Ustalono, że zgodnie z danymi z ewidencji gruntów i budynków będącymi w posiadaniu organu podatkowego w okresie obowiązywania przedmiotowych decyzji, klasyfikacja ww. gruntów uległa zmianie na „tereny przemysłowe” (Ba).

Organ podatkowy nie ustalił sposobu faktycznego wykorzystywania tych gruntów przez podatnika i nie zweryfikował czy nadal istnieją przesłanki do opodatkowania ww. gruntów podatkiem rolnym.

W myśl art. 2 ust. 1 ww. ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych, opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości podlegają między innymi grunty, natomiast w art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. a określona została kategoria przedmiotu opodatkowania, tj. grunty związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, bez względu na sposób ich zakwalifikowania w ewidencji gruntów i budynków. Stosownie do definicji zawartej w art. 1a ust. 1 pkt 3 powyższej ustawy, za grunty związane z prowadzeniem działalności gospodarczej uważa się grunty będące w posiadaniu przedsiębiorcy lub innego podmiotu prowadzącego działalność gospodarczą.

W myśl art. 2 ust. 2 (w brzmieniu do 31 grudnia 2015 r.) ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości nie podlegały użytki rolne, grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych lub lasy, z wyjątkiem zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej.

Z kolei, zgodnie z art. 1 (w brzmieniu do 31 grudnia 2015 r.) ww. ustawy o podatku rolnym, opodatkowaniu podatkiem rolnym podlegały grunty sklasyfikowane w ewidencji gruntów i budynków jako użytki rolne lub jako grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych, z wyjątkiem gruntów zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej innej niż działalność rolnicza.

Zgodnie z ww. przepisami, klasyfikacja gruntu w ewidencji gruntów i budynków jako użytku rolnego – nie zajętego na prowadzenie działalności gospodarczej innej niż działalność rolnicza – powodowała jego opodatkowanie podatkiem rolnym.

Za działalność rolniczą, zgodnie z art. 2 ust. 2 ww. ustawy o podatku rolnym, uważa się produkcję roślinną i zwierzęcą, w tym również produkcję materiału siewnego, szkółkarskiego, hodowlanego oraz reprodukcyjnego, produkcję warzywniczą, roślin ozdobnych, grzybów uprawnych, sadownictwa, hodowlę i produkcję materiału zarodowego zwierząt, ptactwa i owadów użytkowych, produkcję zwierzęcą typu przemysłowego fermowego oraz chów i hodowlę ryb.

W trakcie kontroli wyjaśniono, że od 2012 r. do dnia dzisiejszego na gruntach rolnych zwolnionych z podatku rolnego na podstawie art. 12 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym nie dokonywano czynności mających na celu ustalenie czy i jakiego rodzaju działalność jest prowadzona na tych gruntach.

Do dnia kontroli organ podatkowy nie przeprowadzał również u podatnika kontroli dotyczącej prawidłowości wykazywania danych do opodatkowania podatkiem od nieruchomości i podatkiem rolnym.

W dniu 7 grudnia 2016 r. wpłynęło do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach pismo z dnia 29 listopada 2016 r., zgodnie z którym Wójt Gminy Pietrowice wezwał, ww.

podatnika do złożenia wyjaśnień w zakresie braku wykazania budowli w złożonych deklaracjach podatkowych w zakresie podatku od nieruchomości za lata 2014 - 2015.

Zadania w zakresie wykonywania wszelkich prac związanych z wymiarem podatku od nieruchomości i podatku rolnego należały do zakresu czynności Inspektora ds. podatków w Referacie Finansowym Urzędu Gminy Pietrowice Wielkie. Nadzór w tym zakresie sprawowała p. Marzena Kopczewska – Skarbnik Gminy Pietrowice Wielkie.

Wniosek nr 3

Przeanalizować prawidłowość opodatkowania za lata 2012 - 2016 nieruchomości podatnika o nr 11 podatkiem od nieruchomości i podatkiem rolnym, stosownie do art. 21 § 3, art. 272 pkt 3 i art. 274a § 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2015 r. poz. 613 z późn. zm.), mając na uwadze art. 2 ust. 1 i ust. 2 w związku z art. 1a ust. 1 pkt 3 i art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 716 z późn. zm.) oraz art. 1 w związku z art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2016 r., poz. 617 z późn. zm.). Wszczęć postępowanie podatkowe wobec ww. podatnika w trybie art. 165 ww. ustawy Ordynacja podatkowa w celu określenia prawidłowej wysokości zobowiązania podatkowego.

Wniosek nr 4

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Referatu Finansowego w Urzędzie Gminy Pietrowice Wielkie w zakresie dokonywania czynności sprawdzających deklaracje podatkowe, stosownie do 272 pkt 3 i art. 274a § 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2015 r., poz. 613 z późn. zm.) w związku z art. 1a ust. 1 pkt 3, art. 2 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 176 z późn. zm.), art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz.U. z 2016 r., poz. 617 z późn. zm.), mając na uwadze oraz art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2016 r. poz. 290 z późn. zm.), art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1870 z późn. zm.).

- *W latach od 2012 r. do dnia kontroli zaniechano podjęcia działań w celu wyegzekwowania od podatników będących jednostkami organizacyjnymi Gminy Pietrowice Wielkie złożenia deklaracji na podatek od nieruchomości. Zgodnie z art. 274a § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2012 r., poz. 749 z późn. zm., Dz. U. z 2015 r. poz. 613 z późn. zm.), organ podatkowy może zażądać złożenia wyjaśnień w sprawie przyczyn niezłożenia deklaracji lub wezwać do jej złożenia, jeżeli deklaracja nie została złożona mimo takiego obowiązku. Jednostki organizacyjne Gminy Pietrowice Wielkie, działające w formie zakładu budżetowego, jednostek budżetowych i instytucji kultury, zwolnione z opodatkowania podatkiem od nieruchomości nie składały organowi podatkowemu Gminy Pietrowice Wielkie na lata 2012 - 2016 deklaracji na podatek od nieruchomości. Do jednostek organizacyjnych Gminy Pietrowice Wielkie należały:
- zwolnione na podstawie art. 7 ust. 2 pkt 2 ww. ustawy jednostki oświatowe (jednostki budżetowe) Gminy Pietrowice Wielkie (w zakresie nieruchomości zajętych na działalność oświatową), tj. Zespół Szkół w Pietrowicach Wielkich, Zespół Szkolno-Przedszkolny*

w Krowiarkach, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Pawłowie, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Samborowicach),

- zwolnione na podstawie uchwały Rady Gminy Pietrowice Wielkie Nr XXIII/252/2004 z dnia 15 listopada 2004 r. (uchwalonej na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy) pozostałe jednostki organizacyjne, tj. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pietrowicach Wielkich (jednostka budżetowa), Zakład Gospodarki Komunalnej w Pietrowicach Wielkich (zakład budżetowy), Gminna Biblioteka Publiczna. W myśl zapisów ww. uchwały w sprawie zwolnień od podatku od nieruchomości, zwalnia się z podatku od nieruchomości budynki, budowle, grunty stanowiące własność Gminy, będące we władaniu gminnych jednostek organizacyjnych działających w formie zakładów budżetowych, jednostek budżetowych i instytucji kultury, z wyjątkiem części oddanych w najem, dzierżawę lub inną formę posiadania zależnego celem prowadzenia działalności gospodarczej.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 95, poz. 613 z późn. zm., Dz. U. z 2014 r., poz. 849 z późn. zm., Dz. U. z 2016 r. poz. 716), tj.:

- art. 6 ust. 9 pkt 1 - osoby prawne, jednostki organizacyjne są obowiązane składać, w terminie do dnia 31 stycznia, organowi podatkowemu właściwemu ze względu na miejsce położenia przedmiotów opodatkowania, deklaracje na podatek od nieruchomości na dany rok podatkowy, sporządzone na formularzu według ustalonego wzoru, a jeżeli obowiązek podatkowy powstał po tym dniu - w terminie 14 dni od dnia zaistnienia okoliczności uzasadniających powstanie tego obowiązku,

- art. 6 ust. 10 - obowiązek składania deklaracji na podatek od nieruchomości, o którym mowa w art.6 ust. 9 pkt 1, dotyczy również podatników korzystających ze zwolnień na mocy przepisów niniejszej ustawy. Obowiązek składania informacji o nieruchomościach i obiektach budowlanych oraz deklaracji na podatek od nieruchomości dotyczy więc także podatników korzystających ze zwolnień na mocy przepisów ustawy o podatkach i opłatach lokalnych (zarówno ustawowych, jak i wprowadzonych uchwałą rady gminy).

Zadania w zakresie wszelkich prac związanych z wymiarem podatku od nieruchomości należały do zakresu czynności Inspektora ds. podatków w Referacie Finansowym. Nadzór w tym zakresie sprawowała p. Marzena Kopczewska – Skarbnik Gminy Pietrowice Wielkie.

Wniosek Nr 5

Wyegzekwować od jednostek organizacyjnych Gminy Pietrowice deklaracje podatkowe za lata 2012 - 2016, stosownie do art. 274a § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2015 r. poz. 613 z późn. zm.), mając na uwadze art. 6 ust. 9 i ust. 10 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 176 z późn. zm.).

W zakresie długu publicznego:

- W dniu 10 maja 2013 r. z Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach została zawarta umowa Nr 35/2013/55/OA/poe/P o zaciągnięciu pożyczki w wysokości 214.476,00 zł, na okres od 10 maja 2013 r. do 15 grudnia 2020 r. z przeznaczeniem na dofinansowanie zadania pod nazwą: „Modernizacja źródeł ciepła w budynkach indywidualnych realizowanych w ramach Programu Ograniczania Niskiej Emisji dla Pietrowic Wielkich – II etap”, pomimo braku opinii Regionalnej Izby

Obrachunkowej w Katowicach w sprawie możliwości spłaty przez Gminę Pietrowice Wielkie tej pożyczki.

Naruszono tym art. 91 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zm.), zgodnie z którym w przypadku ubiegania się przez jednostkę samorządu terytorialnego o udzielenie kredytu lub pożyczki organ wykonawczy tej jednostki jest obowiązany uzyskać opinię Regionalnej Izby Obrachunkowej o możliwości spłaty kredytu lub pożyczki lub wykupu papierów wartościowych.

Uchwała Nr 4100/V/102/2013 V Składu Orzekającego RIO w Katowicach w sprawie opinii o możliwości spłaty przez Gminę Pietrowice Wielkie pożyczki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska Gospodarki Wodnej w Katowicach w kwocie 214.476,00 zł została wydana dopiero dnia 27 czerwca 2013 r.

Ww. umowę zawarł p. Andrzej Wawrzynek – Wójt Gminy Pietrowice Wielkie, przy kontrasygnacie p. Marzeny Kopczewskiej – Skarbnika Gminy Pietrowice Wielkie.

Wniosek Nr 6

Zaciągać zobowiązania wynikające z umów pożyczek po uzyskaniu opinii regionalnej izby obrachunkowej o możliwości spłaty pożyczki, stosownie do art. 91 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1870 z późn. zm.).

- *W 2015 r. w kwartalnym sprawozdaniu Rb-Z (jednostkowym oraz zbiorczym) o stanie zobowiązań wg tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji wg stanu na koniec III kwartału 2015 r. zobowiązania krótkoterminowe w wysokości 1.377.500,00 zł wykazano w pozycji E.2.2 Kredyty i pożyczki długoterminowe zamiast w wierszu E.2.1. Kredyty i pożyczki krótkoterminowe. Było to niezgodne z treścią § 3 Instrukcji sporządzania sprawozdań stanowiącej załącznik Nr 9 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1773). Zgodnie z przytoczonym przepisem, w części A Zobowiązania według tytułów dłużnych sprawozdania Rb-Z wykazuje się:*

- w wierszu E2.1. (kredyty i pożyczki) krótkoterminowe - wartość krótkoterminowych zobowiązań wynikających z zaciągniętych kredytów i pożyczek, tj. o pierwotnym terminie spłaty nie dłuższym niż rok lub podlegające spłacie na żądanie (pkt 6),

- w wierszu E2.2. (kredyty i pożyczki) długoterminowe - wartość długoterminowych zobowiązań wynikających z zaciągniętych kredytów i pożyczek, tj. o pierwotnym terminie spłaty dłuższym niż rok (pkt 7).

Przedmiotowy kredyt został zaciągnięty w Banku Spółdzielczym w Raciborzu, na podstawie umowy Nr 2/JST/35/15 z dnia 1 września 2015 r. kredytu krótkoterminowego w kwocie 1.851.738,00 zł, na okres od 1 września 2015 r. do 30 czerwca 2016 r. z przeznaczeniem na refinansowanie działań finansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej

Ponadto, pozostała do spłaty z tytułu ww. kredytu na dzień 30 września 2015 r. kwota 1.377.500,00 zł nie została wykazana w uzupełniającej części C1 „Kredyty i pożyczki oraz wyemitowane papiery wartościowe na realizację programów, projektów lub zadań finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy” ww. sprawozdania R-Z wg stanu na koniec III kwartału 2015 r.

Zgodnie z § 4 ust. 1 pkt 1 oraz § 10 ust. 4 ww. rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych sprawozdanie jednostkowe - sporządzane jest przez kierownika jednostki sporządzającej takie sprawozdanie na podstawie ksiąg rachunkowych lub ewidencji księgowej danej jednostki oraz innych dokumentów dotyczących tej jednostki. Sprawozdania należy sporządzać rzetelnie i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

W myśl § 8 ust. 3 ww. Instrukcji sporządzania sprawozdań stanowiącej załącznik Nr 9 do rozporządzenia Ministra Finansów w zestawieniu C1 sprawozdania Rb-Z dotyczącym kredytów i pożyczek oraz wyemitowanych papierów wartościowych jednostek samorządu terytorialnego na realizację programów, projektów lub zadań finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy, wykazuje się zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek otrzymanych z budżetu państwa lub z innych źródeł oraz zobowiązania z tytułu wyemitowanych papierów wartościowych jako zobowiązania z innych źródeł, w tym na współfinansowanie (udział własny).

- W sprawozdaniu Rb-NDS o nadwyżce/deficycie jednostki samorządu terytorialnego sporządzonym na dzień 30 września 2015 r., w wierszu: D211 – Spłaty kredytów i pożyczek na realizację programów i projektów realizowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych, w kolumnie: Wykonanie, nie wykazano kwoty 474.238,00 zł związanej ze spłatą w miesiącu wrześniu 2015 r. kredytu zaciągniętego w Banku Spółdzielczym w Raciborzu, na podstawie umowy Nr 2/JST/35/15 z dnia 1 września 2015 r. w kwocie 1.851.738,00 zł, z przeznaczeniem na refinansowanie działań finansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej.

Powyższe było niezgodne z § 9 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2014 r., poz. 119 z późn. zm.), zgodnie z którym kierownicy jednostek są obowiązani sporządzać sprawozdania rzetelnie i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

Zgodnie z § 9 ust. 2 ww. rozporządzenia, kwoty wykazane w sprawozdaniach powinny być zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej.

W myśl § 13 pkt 6 Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorząd terytorialnego stanowiącej załącznik nr 39 do ww. rozporządzenia, dane dotyczące rozchodów jednostki samorządu terytorialnego po stronie wykonania powinny być zgodne z wykonanymi rozchodami, wynikającymi z urzędzeń księgowych za dany okres sprawozdawczy.

Z ewidencji księgowej Budżetu Gminy (konto: 133/134-2-1 „kredyt um 2/JST/35/15 BSR-rz o/Pietrowice Wielkie”), przedmiotowy kredyt był częściowo spłacony w miesiącu wrześniu 2015 r. w łącznej kwocie 474.238,00 zł (tj. 14.09.2015 r. - 89.097,26 zł, 16.09.2015 r. - 1.747,74 zł, 17.09.2015 r. - 141.893,00 zł, 23.09.2015 r. - 241.500,00 zł).

Pracownikiem odpowiedzialnym za sporządzanie ww. sprawozdań Rb-Z i Rb-NDS był Inspektor Referatu Finansowego, podległy bezpośrednio p. Marzenie Kopczewskiej – Skarbnikowi Gminy Pietrowice Wielkie. Zgodnie z udzielonymi wyjaśnieniami przyczynami sporządzenia sprawozdań z ww. uchybieniami były: omyłka oraz błędna interpretacja przepisów. Sprawozdanie Rb-NDS za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2015 r. w zakresie wykazywania danych dotyczących ww. kredytu zostało sporządzone prawidłowo.

Sprawozdania Rb-NDS oraz Rb-Z (zbiorcze) podpisali: działający z up. Wójta Gminy p. Adam Wajda – Sekretarz Gminy Pietrowice Wielkie i p. Marzena Kopczewska – Skarbnik Gminy Pietrowice Wielkie. Sprawozdanie Rb-Z jednostkowe zostało podpisane przez p. Andrzeja Wawrzynka – Wójta Gminy Pietrowice Wielkie oraz p. Marzenę Kopczewską – Skarbnika Gminy Pietrowice Wielkie.

Wniosek Nr 7

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Referatu Finansowego Urzędu Gminy Pietrowice Wielkie w zakresie przygotowywania prawidłowych danych do sporządzania sprawozdań Rb-Z o stanie zobowiązań wg tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji i sprawozdań Rb-NDS o nadwyżce/deficycie jednostki samorządu terytorialnego, stosownie do § 13 pkt 6 Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorząd terytorialnego stanowiącej załącznik nr 39 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2016 r., poz. 1015 z późn. zm.), jak również § 9 ust. 1, ust. 2 ww. rozporządzenia oraz § 3, § 8 ust. 3 Instrukcji sporządzania sprawozdań stanowiącej załącznik nr 9 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1773) oraz § 4 ust. 1 pkt 1 oraz § 10 ust. 4 ww. rozporządzenia, mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1870 z późn. zm.).

- *W 2014 r. dokonano nieterminowej spłaty rat pożyczek zaciągniętych w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach, co było niezgodne z art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.). Stosownie do jego treści, wydatki publiczne powinny być dokonywane w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Opóźnienie w spłacie rat kapitałowych w kwocie łącznej 106.022,00 zł dotyczyło pożyczek zaciągniętych na podstawie umów: Nr 106/2005/55/OA/po/0 z dnia 2 września 2005 r., Nr 74/2006/55/OA/po/P z dnia 25 lipca 2006 r., nr 192/2009/55/GW/zw/P z dnia 9 września 2009 r., Nr 298/2010/55/OA/oe/P z dnia 12 października 2010 r., Nr 275/2011/55/OA/poe/P z dnia 26 września 2011 r. Zobowiązania te winny zostać spłacone do dnia 31 marca 2014 r., a zostały spłacone w dniu 25 kwietnia 2014 r., tj. z dwudziestopięciodniowym opóźnieniem. Opóźnienie w spłacie rat ww. pożyczek spowodowało konieczność zapłaty odsetek karnych w dniu 6 maja 2014 r. w łącznej wysokości 736,27 zł.*

Powodem zwłoki w spłacie ww. zobowiązań były zmiany organizacyjne w Referacie Finansowym oraz błąd Inspektora Referatu Finansowego Urzędu Gminy Pietrowice Wielkie, podległego bezpośrednio p. Marzenie Kopczewskiej – Skarbnikowi Gminy Pietrowice Wielkie.

Wniosek Nr 8

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Referatu Finansowego Urzędu Gminy Pietrowice Wielkie w zakresie przestrzegania terminowości spłat rat z tytułu zaciągniętych pożyczek, stosownie do zasad określonych w art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r.

poz. 1870 z późn. zm.), mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 tej ustawy.

W zakresie księgowości i sprawozdawczości:

- *W okresie od 2013 r. do 2015 r. operacje gospodarcze dotyczące środków z Funduszu Pracy na dofinansowanie kształcenia pracowników młodocianych nieprawidłowo ewidencjonowano w księgach rachunkowych organu na koncie 133-7 – „Rachunek pomocniczy Kształcenie Młodocianych” w korespondencji z kontem 223-1-2 – „Rozliczenie wydatków budżetowych”, zamiast w księgach Urzędu Gminy na koncie 139 – „Inne rachunki bankowe” w korespondencji z kontem 240 – „Pozostałe rozrachunki”.*
- Powyższe było niezgodne z zasadami funkcjonowania kont 133,139 i 223 zawartymi w załącznikach nr 2 i 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r. poz. 289 z późn. zm.). Zgodnie z przytoczonymi przepisami konto 133 służy do ewidencji operacji pieniężnych dokonywanych na bankowych rachunkach budżetu. Zapisy na koncie 133 są dokonywane wyłącznie na podstawie dokumentów bankowych, w związku z czym musi zachodzić zgodność zapisów między jednostką a bankiem. W razie stwierdzenia błędu w dokumencie bankowym sumy księguje się zgodnie z wyciągiem, natomiast różnicę wynikającą z błędu odnosi się na konto 240, jako „sumy do wyjaśnienia”. Różnicę tę wyksięgowuje się na podstawie dokumentu bankowego zawierającego sprostowanie błędu. Na stronie Wn konta 133 ujemne się wpływy środków pieniężnych na rachunek budżetu, w tym również spłaty dotyczące kredytu udzielonego przez bank na rachunku budżetu, oraz wpływy kredytów przelanych przez bank na rachunek budżetu, w korespondencji z kontem 134. Na stronie Ma konta 133 ujemne się wypłaty z rachunku budżetu, w tym również wypłaty dokonane w ramach kredytu udzielonego przez bank na rachunku budżetu (saldo kredytowe konta 133), oraz wypłaty z tytułu spłaty kredytu przelanego przez bank na rachunek budżetu, w korespondencji z kontem 134. Na koncie 133 ujemne się również lokaty dokonywane ze środków rachunku budżetu. Konto 133 może wykazywać saldo Wn lub saldo Ma. Saldo Wn konta 133 oznacza stan środków pieniężnych na rachunku budżetu, a saldo Ma konta 133 - kwotę wykorzystanego kredytu bankowego udzielonego przez bank na rachunku budżetu. Konto 139 służy do ewidencji operacji dotyczących środków pieniężnych wydzielonych na innych rachunkach bankowych niż rachunki bieżące, w tym na rachunkach pomocniczych i rachunkach specjalnego przeznaczenia. Natomiast konto 223 służy do ewidencji rozliczeń z jednostkami budżetowymi z tytułu dokonanych przez te jednostki wydatków budżetowych. Na stronie Wn konta 223 ujemne się środki przelane z rachunku budżetu na pokrycie wydatków jednostek budżetowych, w korespondencji z kontem 133. Na stronie Ma konta 223 ujemne się wydatki dokonane przez jednostki budżetowe w wysokości wynikającej z okresowych sprawozdań tych jednostek, w korespondencji z kontem 902. Ewidencję szczegółową do konta 223 prowadzi się w sposób umożliwiający ustalenie stanu rozliczeń z poszczególnymi jednostkami budżetowymi z tytułu przekazanych na ich rachunki środków pieniężnych przeznaczonych na pokrycie realizowanych przez nie wydatków budżetowych. Saldo Wn konta 223 oznacza stan przelanych środków na rachunki bieżące jednostek budżetowych, lecz niewykorzystanych na pokrycie wydatków budżetowych.*

Powyższe zasady określono również w planie kont wprowadzonym zarządzeniem Nr DW.0050.02.2012 Wójta Gminy Pietrowice-Wielkie z dnia 14 sierpnia 2012 r. wraz z późniejszą zmianą.

Dofinansowanie kosztów szkolenia młodocianych pracowników odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r., Nr 256, poz. 2572 późn zm. oraz Dz. U. z 2015 r. poz. 2156 z późn. zm.). Z art. 70b ww. ustawy wynika, że pracodawcom, którzy zawarli z młodocianymi pracownikami umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego, przysługuje dofinansowanie kosztów kształcenia. Dofinansowanie jest przyznawane na wniosek pracodawcy przez wójta właściwego ze względu na miejsce zamieszkania młodocianego pracownika, w drodze decyzji, po stwierdzeniu spełnienia określonych warunków. Dofinansowanie kosztów kształcenia młodocianych pracowników jest finansowane ze środków Funduszu Pracy. Środki te przekazywane są na wyodrębniony rachunek bankowy urzędu wojewódzkiego. Z kolei wojewoda otrzymane środki na ten cel przekazuje na wyodrębniony rachunek bankowy gminy. Jednocześnie środki Funduszu Pracy, przekazane przez wojewodę pracodawcy na dofinansowanie kosztów kształcenia młodocianych, nie są dochodami gminy.

Powyższe środki w latach 2013 - 2015 przekazywane były przez Wojewodę Śląskiego z przeznaczeniem na dofinansowanie pracodawcom kosztów kształcenia młodocianych pracowników na podstawie niniejszych umów:

- Nr PSV.3121.3.5.2013 (136) z dnia 21 marca 2013 r. na łączną kwotę 105.053,00 zł wraz z aneksem nr 1 z dnia 6 grudnia 2013 r., którym to zmieniono kwotę przekazanych przez Wojewodę środków na kwotę 129.296,00 zł,

- Nr PSV.3121.2.3.2014 (136) z dnia 24 lutego 2014 r. na łączną kwotę 76.699,00 zł,

- Nr PSV.3121.1.3.2016 (135) z dnia 16 lutego 2015 r. na łączną kwotę 92.096,00 zł wraz z aneksem nr 1 z dnia 18 listopada 2015 r., którym zmieniono kwotę przekazanych przez Wojewodę środków na kwotę 106.571,00 zł.

Konsekwencją ewidencjonowania środków z Funduszu Pracy na dofinansowanie kształcenia pracowników młodocianych na kontach organu było wykazanie ww. środków w sprawozdaniu Rb-ST o stanie środków na rachunkach bankowych jednostki samorządu terytorialnego na koniec 2014 r., 2015 r. i w bilansie z wykonania budżetu Gminy sporządzonych na 31 grudnia 2014 r. oraz na 31 grudnia 2015 r.

Od 2016 r. środki z Funduszu Pracy na dofinansowanie kształcenia pracowników młodocianych ewidencjonowano ręcznie na kontach jednostki 139 w korespondencji z kontem 240. Jednakże w przepisach wewnętrznych dotyczących zasad rachunkowości nie określono sposobu ewidencji operacji gospodarczych z udziałem powyższych środków na dofinansowanie kształcenia pracowników młodocianych.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. a ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r. poz. 330 z późn. zm., a następnie Dz. U. z 2016 r., poz. 1047), jednostka powinna posiadać dokumentację opisującą w języku polskim przyjęte przez nią zasady (politykę) rachunkowości, a w szczególności: dotyczące sposobu prowadzenia ksiąg rachunkowych, w tym co najmniej zakładowego planu kont, ustalającego wykaz kont księgi głównej, przyjęte zasady klasyfikacji zdarzeń, zasady prowadzenia kont ksiąg pomocniczych oraz ich powiązania z kontami księgi głównej.

Z kolei zgodnie z art. 13 ust. 1 ww. ustawy o rachunkowości, księgi rachunkowe obejmują zbiory zapisów księgowych, obrotów (sum zapisów) i sald, które tworzą: dziennik, księgę główną, księgi pomocnicze, zestawienia: obrotów i sald kont księgi głównej oraz sald kont ksiąg pomocniczych.

Księgowania na kontach organu dokonywali pracownicy Referatu Finansowego. Nadzór w tym zakresie sprawowała p. Marzena Kopczewska – Skarbnik Gminy Pietrowice Wielkie, do której obowiązków należało również inicjowanie i opracowywanie projektów uchwał, zarządzeń, decyzji i wytycznych w zakresie prowadzonych spraw.

Wniosek nr 9

Uzupełnić dokumentację określającą zasady rachunkowości jednostki w zakresie zakładowego planu kont dla Urzędu Gminy Pietrowice Wielkie poprzez wskazanie sposobu ewidencji operacji gospodarczych z udziałem środków z Funduszu Pracy na dofinansowanie kształcenia pracowników młodocianych, stosownie do art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. a oraz art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2016 r., poz. 1047), mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1870 z późn. zm.).

- *W bilansach jednostki Urząd Gminy Pietrowice Wielkie sporządzonych wg stanu na 31 grudnia 2014 r. oraz 31 grudnia 2015 r. wykazano stany aktywów i pasywów na koniec roku w innych kwotach, niż wynikały z ewidencji księgowej na dzień 31 grudnia 2014 r. oraz 31 grudnia 2015 r.*

Zgodnie art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.), jednostki obowiązane są stosować przyjęte zasady (politykę) rachunkowości, rzetelnie i jasno przedstawiając sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy. W myśl art. 4 ust.2 ww. ustawy o rachunkowości zdarzenia, w tym operacje gospodarcze, ujmuje się w księgach rachunkowych i wykazuje w sprawozdaniu finansowym zgodnie z ich treścią ekonomiczną.

Stosownie do § 17 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r., poz. 289 z późn. zm.), bilans powinien zawierać informacje w zakresie ustalonym dla jednostki budżetowej i samorządowego zakładu budżetowego w załączniku nr 5 do ww. rozporządzenia.

Kwoty wykazane w bilansach jednostki Urzędu Gminy Pietrowice Wielkie za 2014 r. i 2015 r. powiększone zostały o środki Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych placówek oświatowych. Na mocy uchwały Nr XXI/166/2012 Rady Gminy Pietrowice Wielkie z dnia 29 listopada 2012 r. w sprawie: zorganizowania wspólnej obsługi administracyjnej, finansowej i organizacyjnej prowadzonych szkół i przedszkoli Urząd Gminy Pietrowice Wielkie prowadził wspólną obsługę administracyjną i finansową pięciu placówek oświatowych.

Powyższe stwierdzono w pozycji bilansowej:

- W 2014 r. w poz. B.II.4. „Pozostałe należności” (aktywa), wykazano na koniec roku kwotę 670.052,32 zł, natomiast salda kont urzędu wynosiły 608.428,31 zł, co stanowiło kwotę 61.624,00 zł różnicy.

- poz. B.III.2 „Środki pieniężne na rachunkach bankowych” (aktywa) wykazany stan na koniec roku wynosił 296.354,52 zł, natomiast salda kont urzędu wynosiły 281.810,03 zł, co stanowiło kwotę różnicy 14.544,49 zł.

- poz. D.1 „Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych” (pasywa) wykazany stan na koniec roku 2014 wynosił 261.173,87 zł, natomiast saldo konta urzędu wynosiło 183.938,49 zł, co stanowiło kwotę różnicy 77.235,38 zł.

- W 2015 r. - po stronie aktywów w poz. B.II.4. „Pozostałe należności” wykazany stan na koniec wynosił 712.631,23 zł, natomiast salda kont urzędu wynosiły 655.210,23 zł, co stanowiło kwotę 57.421,00 zł różnicy.

- w poz. B.III.2 „Środki pieniężne na rachunkach bankowych”(aktywa) wykazany stan na koniec roku wynosił 240.863,20 zł, a salda kont jednostki wynosiły 228.882,22 zł, co stanowiło kwotę 11.980,98 zł różnicy.

- po stronie pasywów w poz. D.1 „Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych” wykazany stan na koniec roku 2015 wynosił 274.701,46 zł, a saldo konta jednostki wynosiło 205.299,48 zł, co stanowiło kwotę 69.401,98 zł różnicy.

Bilans jednostki Urzędu Gminy Pietrowice Wielkie za 2014 r. oraz za 2015 r. podpisali: p. Andrzej Wawrzynek – Wójt Gminy Pietrowice Wielkie oraz p. Marzena Kopczewska – Skarbnik Gminy Pietrowice Wielkie.

Dane do bilansów jednostki Urzędu Gminy Pietrowice Wielkie przygotowali pracownicy Referatu Finansowego. Nadzór w tym zakresie sprawowała p. Marzena Kopczewska – Skarbnik Gminy Pietrowice Wielkie.

Wniosek nr 10

Sporządzić bilans Urzędu Gminy Pietrowice Wielkie wg stanu na 31 grudnia 2016 r., stosownie do art. 4 ust. 1, art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2016 r., poz. 1047) oraz § 17 ust. 3 pkt 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r., poz. 289 z późn. zm.).

- W 2014 r. nieprawidłowo obliczono i wykazano w sprawozdaniach Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego za rok 2014, jak i w Rb-PDP z wykonania dochodów podatkowych Gminy za 2014 r. skutki finansowe wprowadzone uchwałą Nr XVII/182/2008 Rady Gminy Pietrowice Wielkie z dnia 8 września 2008 r. dla podatnika o nr karty kontowej 11 poprzez zaniżenie ich o kwotę 20.176,25 zł.

Powyższe było niezgodne z zasadami sporządzania ww. sprawozdań wynikającymi z § 3 ust. 1 pkt 10 oraz § 8 ust. 3 Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego będącej załącznikiem nr 39 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. poz. 119). Zgodnie z przytoczonymi przepisami, sprawozdanie jednostkowe z wykonania planu dochodów budżetowych z tytułu podatków, opłat oraz niepodatkowych należności budżetowych, pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego, sporządza się na podstawie danych księgowości podatkowej w sposób następujący: w kolumnie „Skutki udzielonych ulg i zwolnień ...” wykazuje się (bez ulg i zwolnień ustawowych) skutki finansowe wynikające ze zwolnień i ulg w podatkach i opłatach wprowadzonych przepisami uchwał rad gmin lub miast na

prawach powiatu, wydanymi na podstawie ustawowych upoważnień. Kwoty, dotyczące skutków obniżenia górnych stawek podatków, skutków udzielonych ulg i zwolnień wykazane w odpowiednich kolumnach sprawozdania, powinny być zgodne z odpowiadającymi tym kwotom skutkami, wykazanymi w sprawozdaniu Rb-27S z wykonania planu dochodów samorządowych jednostek budżetowych i jednostek samorządu terytorialnego, odpowiednio do przepisów rozporządzenia.

Zgodnie z § 9 ust. 1 i ust. 2 ww. rozporządzenia, kierownicy jednostek obowiązani są sporządzać sprawozdania rzetelnie i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Kwoty wykazane w sprawozdaniach powinny być zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej.

Sporządzając sprawozdanie Rb-PDP i Rb-27S nieprawidłowo wykazano skutki udzielonych podatnikowi zwolnień w podatku od nieruchomości, wskazując wartość wynikającą z deklaracji w wysokości 221.463,00 zł, bez uwzględnienia wartości korekt deklaracji złożonych w dniu 4 czerwca 2014 r. oraz 16 września 2014 r. Kwota udzielonego zwolnienia podatnikowi wynosiła 241.639,25 zł. Różnica to kwota 20.176,25 zł.

Informacje o skutkach udzielonych zwolnień w podatkach sporządzali pracownicy Referatu Finansowego. Nadzór w tym zakresie sprawowała p. Marzena Kopczewska – Skarbnik Gminy Pietrowice Wielkie.

Sprawozdanie Rb-PDP z wykonania dochodów podatkowych za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2014 r. oraz sprawozdanie Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2014 r. podpisali: p. Andrzej Wawrzynek – Wójt Gminy Pietrowice Wielkie oraz p. Marzena Kopczewska – Skarbnik Gminy Pietrowice Wielkie.

Wniosek nr 11

Ponownie obliczyć i prawidłowo ustalić skutki finansowe udzielonych przez Radę Gminy zwolnień w podatku od nieruchomości dla podatnika o nr karty kontowej 11 oraz prawidłowo wykazać ww. skutki zwolnień w sprawozdaniach Rb-PDP z wykonania dochodów podatkowych gminy oraz Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego, stosownie do § 9 ust. 1 i ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1015 z późn. zm.) oraz § 3 ust. 1 pkt 10, pkt 12 oraz § 8 ust. 3 Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego będącej załącznikiem nr 39 do ww. rozporządzenia, mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1870 z późn. zm.).

- W latach 2013 - 2014 zaniechano bieżącego ujęcia w księgach rachunkowych Urzędu Gminy Pietrowice Wielkie zmian w stanie środków trwałych, w związku ze zamianą, sprzedażą i nabyciem nieruchomości. Naruszono tym art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.), zgodnie z którym do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym. Opóźnienia z ewidencjonowaniem zmian w środkach trwałych wynosiły od 3 do 11 miesięcy.

Powyższe dotyczyło:

- działki gminnej o numerze 842/8 o powierzchni 0,0106 ha. Nieruchomość sprzedano w dniu 19 lipca 2013 r. - akt notarialny Repertorium A nr 574/2013. Wyksięgowania z ewidencji księgowej dokonano w dniu 1 października 2013 r. na podstawie dokumentu księgowego OTG nr 00002 z dnia 1 października 2013 r. sporządzonego przez pracownika Referatu Finansowego,

- działki gminnej o numerze 65/9 o powierzchni 0,0937 ha. Powyższą nieruchomość sprzedano w dniu 14 stycznia 2014 r. - akt notarialny Repertorium A nr 156/2014, natomiast z ewidencji księgowej przedmiotową działkę wyksięgowano w miesiącu grudniu 2014 r. Wyksięgowania z ewidencji analitycznej do poszczególnych działek, w księdze inwentarzowej środków trwałych, jak i z konta 011 – „Środki trwałe” dokonano w dniu 31 grudnia 2014 r. na podstawie dowodu księgowego LTZ nr 00021 z dnia 31 grudnia 2014 r. sporządzonego przez pracownika Referatu Finansowego,

- w dniu 10 kwietnia 2014 r. zawarto umowę zamiany – akt notarialny Repertorium A nr 1206/2014, na mocy której Gmina Pietrowice Wielkie stała się właścicielem działki o numerze 51/25 i powierzchni 0,0553 ha, a sprzedala działkę o numerze 29/1 powierzchni 0,0615 ha. Powyższych zmian w stanie środków trwałych dokonano w grudniu 2014 r. W ewidencji księgowej działkę o numerze 51/25 ujęto w dniu 31 grudnia 2014 r. na podstawie dowodu księgowego OTG nr 00003 z dnia 31 grudnia 2014 r., natomiast wyksięgowania działki nr 29/1 z konta 011 dokonano również w dniu 31 grudnia 2014 r. na podstawie dokumentu LTZ nr 00032 z dnia 31 grudnia 2014 r. Dokumenty księgowe sporządzone zostały przez pracowników Referatu Finansowego,

- na mocy Decyzji Wojewody Śląskiego NW/XV/77230/57/11 z dnia 11 sierpnia 2014 r. Gmina Pietrowice Wielkie nabyła działkę o numerze 913 (obecnie nr 1114) o powierzchni 0,0400 ha. Decyzja stała się ostateczna w dniu 29 sierpnia 2014 r. W decyzji tej nie podano wartości nieruchomości. Przedmiotowa działka została wprowadzona do ewidencji księgowej w dniu 1 grudnia 2014 r. na podstawie dokumentu księgowego OTG nr 00001 z dnia 1 grudnia 2014 r. sporządzonego przez pracownika Referatu Finansowego.

W przepisach wewnętrznych wprowadzonych zarządzeniem Nr 01/DW/2005 Wójta Gminy Pietrowice Wielkie z dnia 4 kwietnia 2005 r. w sprawie Instrukcji obiegu, kontroli i archiwizowania dokumentów finansowo-księgowych w jednostce Urząd Gminy Pietrowice Wielkie wraz ze zmianami, nie uregulowano procedur dotyczących obiegu dokumentów księgowych dokumentujących zmiany w stanie środków trwałych w zakresie: terminów sporządzania dokumentów księgowych, przekazywania informacji pomiędzy Referatem Inwestycji, Gospodarki Komunalnej i Rolnictwa, a Referatem Finansowym oraz osób odpowiedzialnych w powyższym zakresie.

Ponadto, w 2014 r. nie dokonano wyceny nabytej przez Gminę Pietrowice Wielkie z mocy prawa na podstawie decyzji Wojewody Śląskiego ww. działki o numerze 913 i powierzchni 0,0400 ha. W księgach inwentarzowych środków trwałych jak i na koncie 011 – „Środki trwałe” nieruchomość ujęto z zerową wartością.

Stosownie do art. 28 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.) cena nabycia, to cena zakupu składnika aktywów, obejmująca kwotę należną sprzedającemu, bez podlegających odliczeniu podatku od towarów i usług oraz podatku akcyzowego, a w przypadku importu powiększona o obciążenia o charakterze publicznoprawnym oraz powiększona o koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika aktywów do stanu zdatnego do używania lub wprowadzenia do obrotu, łącznie z kosztami transportu, jak też załadunku, wyładunku, składowania lub wprowadzenia do obrotu, a obniżona o rabaty, opusty, inne podobne zmniejszenia i odzyski. Jeżeli nie jest możliwe ustalenie ceny nabycia składnika aktywów,

a w szczególności przyjętego nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny - jego wyceny dokonuje się według ceny sprzedaży takiego samego lub podobnego przedmiotu. W myśl załącznika nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r. poz. 289 z późn. zm.), konto 011 służy do ewidencji stanu oraz zwiększeń i zmniejszeń wartości początkowej środków trwałych związanych z wykonywaną działalnością jednostki, które nie podlegają ujęciu na kontach: 013, 014, 016 i 017. Na stronie Wn konta 011 ujmuje się zwiększenia, a na stronie Ma - zmniejszenia stanu i wartości początkowej środków trwałych, z wyjątkiem umorzenia środków trwałych, które ujmuje się na koncie 071. Na stronie Wn konta 011 ujmuje się w szczególności: przychody nowych lub używanych środków trwałych pochodzących z zakupu gotowych środków trwałych lub inwestycji oraz wartość ulepszeń zwiększających wartość początkową środków trwałych; przychody środków trwałych nowo ujawnionych; nieodpłatne przyjęcie środków trwałych; zwiększenia wartości początkowej środków trwałych dokonywane na skutek aktualizacji ich wyceny. Na stronie Ma konta 011 ujmuje się w szczególności: wycofanie środków trwałych z używania na skutek ich likwidacji, z powodu zniszczenia, zużycia, sprzedaży oraz nieodpłatnego przekazania; ujawnione niedobory środków trwałych; zmniejszenia wartości początkowej środków trwałych dokonywane na skutek aktualizacji ich wyceny. Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 011 powinna umożliwić: ustalenie wartości początkowej poszczególnych obiektów środków trwałych; ustalenie osób lub komórek organizacyjnych, którym powierzono środki trwale; należyte obliczenie umorzenia i amortyzacji. Konto 011 może wykazywać saldo Wn, które oznacza stan środków trwałych w wartości początkowej. Powyższe zasady zostały również określone w zakładowym planie kont wprowadzonym zarządzeniem Nr DW.0050.02.2012 Wójta Gminy Pietrowice Wielkie z dnia 14 sierpnia 2012 r. w sprawie: wprowadzenia zasad (polityki) rachunkowości wraz z późniejszą zmianą. Skarbnik Gminy w trakcie kontroli wyjaśniła, że zmian w ewidencji środka trwałego (grunty) dokonywano z kilkumiesięcznym opóźnieniem z uwagi na to, że pracownik referatu inwestycji nie dostarczał do referatu finansowego stosownych dokumentów. Prowadzenie ewidencji księgowej w zakresie środków trwałych należało do pracowników Referatu Finansowego. Nadzór w tym zakresie sprawowała p. Marzena Kopczewska – Skarbnik Gminy Pietrowice Wielkie, do której również zgodnie z zakresem czynności, należało inicjowanie i opracowywanie projektów uchwał, zarządzeń, decyzji i wytycznych w zakresie prowadzonych spraw.

Wniosek nr 12

Rozważyć uzupełnienie procedur wewnętrznych w zakresie obiegu informacji dotyczących nabycia, zbycia nieruchomości, w tym terminów przekazywania dokumentacji oraz wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Gminy w zakresie terminowego przekazywania informacji o zmianach w stanie środków trwałych w celu bieżącego ich ujmowania w księgach rachunkowych, stosownie art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2016 r., poz. 1047), zasad funkcjonowania konta 011 określonych w załączniku 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych,

samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r. poz. 289 z późn. zm.), mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1870 z późn. zm.).

Wniosek nr 13

Dokonać wyceny nabytych przez Gminę Pietrowice Wielkie z mocy prawa na podstawie decyzji Wojewody Śląskiego nieruchomości, stosownie do art. 28 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2016 r., poz. 1047), mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1870 z późn. zm.).

W zakresie gospodarki nieruchomościami:

- *W 2013 r. dokonano sprzedaży w trybie bezprzetargowym nieruchomości gminnej - działki nr 842/8 (mapa 5) o powierzchni 0,0106 ha, w celu poprawy warunków zagospodarowania działki przyległej 832/2 (mapa 5) Pietrowice Wielkie pomimo faktu, że zbywca nie zweryfikował, czy zachodzą przesłanki zbycia w tym trybie.*

Powyższym naruszono art. 37 ust. 1 w związku z art. 37 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 z późn. zm.), zgodnie z którymi nieruchomości są sprzedawane w drodze przetargu, natomiast nieruchomości są zbywane w formie bezprzetargowej, jeżeli mogą poprawić warunki zagospodarowania nieruchomości przyległej, stanowiącej własność lub oddanej w użytkowanie wieczyste osobie, która zamierza tę nieruchomość nabyć, jeżeli nie mogą być zagospodarowane jako odrębne nieruchomości.

Zbycie nastąpiło pomimo faktu, że sprzedana nieruchomość sąsiadowała z nieruchomością oznaczoną nr ewidencyjnym jako działka 832/2 podmiotu, któremu sprzedano nieruchomość, ale również z nieruchomością oznaczoną nr działki 833/2 - będącymi własnością innych osób fizycznych.

Gmina Pietrowice Wielkie podjęła decyzję o sprzedaży nieruchomości w trybie bezprzetargowym bez zweryfikowania, czy sprzedawana nieruchomość może poprawić warunki zagospodarowania działki nr 833/2.

Nie ustalono zatem w sposób dostateczny, czy zachodziły przesłanki zbycia nieruchomości w trybie bezprzetargowym z art. 37 ust. 2 pkt 6 ww. ustawy o gospodarce nieruchomościami.

Zadania w zakresie przygotowania sprzedaży nieruchomości należały do obowiązków Inspektor Referatu Inwestycji, Gospodarki Komunalnej i Rolnictwa UG Pietrowice Wielkie. Umowę sprzedaży nieruchomości w imieniu Gminy Pietrowice Wielkie w dniu 19 lipca 2013 r. podpisał p. Andrzej Wawrzynek – Wójt Gminy Pietrowice Wielkie.

Wniosek nr 14

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Gminy Pietrowice Wielkie w zakresie przygotowania i prowadzenia postępowań na zbycie nieruchomości w trybie bezprzetargowym stosownie do art. 37 ust. 2 pkt 6 ustawy o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2016 r., poz. 2147), mając na uwadze art. 68 oraz

art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1870 z późn. zm.).

Stosownie do treści art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 561), sprawozdanie o sposobie realizacji wniosków pokontrolnych należy przedłożyć Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Katowicach, **w terminie 30 dni** od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

Do wniosków pokontrolnych zawartych w niniejszym wystąpieniu przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń **w zakresie wymienionym w art. 9 ust. 4 ustawy** z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych. Zastrzeżenia można wnosić do **Kolegium** tutejszej Izby, **w terminie 14 dni** od daty otrzymania wystąpienia pokontrolnego.

Zastępca Prezesa
Regionalnej Izby Obrachunkowej
w Katowicach

Elektronicznie podpisany przez Krzysztof Aleksander Róg

Krzysztof Róg